

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет Педагогічний

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕРСОНАЛІСТИЧНИЙ НАПРЯМ В ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Рівень освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітня програма «Освітні, педагогічні науки»

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

шифр і назва

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

шифр і назва

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Персоналістський напрям в педагогічних дослідженнях
Освітня програма	Освітні, педагогічні науки
Спеціалізація (за наявності)	
Спеціальність	011 Освітні, педагогічні науки
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Третій (освітньо-науковий)
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 / III
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 20 год. Семінарські заняття – 10 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Метою вивчення дисципліни ознайомлення здобувачів PhD із основними поняттями персоналістського напрямку як в культурному, так і освітньому розвитку, що спрямовані на подальший розвиток різних галузей науки, а тому числі і педагогічної.

Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми професійного та/або дослідницького характеру в галузі загальної, порівняльної та історії педагогіки, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;

формування готовності розв'язувати актуальні проблеми педагогічної науки та освітньої практики шляхом проведення власного наукового дослідження.

Теоретичний зміст предметної області базується на передових концептуальних та методологічних знаннях науково-дослідного та професійного характеру, які забезпечують формування загальних і спеціальних компетентностей фахівця.

Компетентності

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі освіти у процесі професійної та дослідницької діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями.

ЗК 2. Здатність до розуміння предметної області, професійної діяльності за спеціальністю, генерування нових ідей при розв'язанні дослідницьких завдань.

ЗК 6. Здатність презентувати результати досліджень українською та однією з іноземних мов європейського простору.

ЗК 9. Здатність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо, на основі дотримання у фаховій діяльності етичних міркувань професійної етики, міжкультурної толерантності, з дотриманням норм академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

СК 7 Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування, здатність працювати в команді.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Здатність забезпечити концептуальні та методологічні знання в галузі загальної педагогіки, історії педагогіки та на дотичних міждисциплінарних напрямках, володіти спеціалізованими вміннями/навичками, необхідними для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності.

ПРН 3. Аналізувати та застосовувати науковий доробок українських та зарубіжних вчених, фундаментальні концепції та теорії у професійній сфері.

ПРН 5. Уміти започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес наукового дослідження, демонструвати дослідницькі навички у галузі загальної педагогіки та історії педагогіки з дотриманням належної академічної доброчесності.

3. Структура курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин 90
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
III	011 Освітні, педагогічні науки	2	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота

<p>Тема 1. Теоретичні та методологічні основи визначення місця персоналії в розвитку науки</p> <p><i>План</i></p> <p>Проблема визначення і структуризації предметного поля української історико-педагогічної науки.</p> <p>Проблема визначення предметного поля педагогічної біографістики.</p> <p>Теоретико-методологічні засади дослідження персоналістичного напрямку.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 2. Принципи розвитку педагогічної науки в Україні та у зарубіжних країнах.</p> <p><i>План</i></p> <p>Поняття про «принцип» як педагогічну категорію.</p> <p>Принципи розвитку науки. Особливості принципів розвитку педагогічної науки як складової соціально-гуманітарних наук.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 1. Теоретичні основи методології педагогічних досліджень.</p> <p><i>План</i></p> <p>Поняття «методологія». Науково-дослідницька діяльність у вищій школі як важливий компонент підготовки висококваліфікованих кадрів. Вихідні положення дослідження. Основні вимоги до проведення педагогічного дослідження</p>		2 год	4 год
<p>Тема 3. Різноманітні підходи розвитку педагогічної науки.</p> <p><i>План</i></p> <p>Сутність феноменологічного і біографічного підходів, герменевтики. Охарактеризувати кожний з можливих підходів до вивчення педагогічної спадщини (аксіологічний, біографічний, феноменологічний та ін.).</p>	2 год		4 год

<p>Тема 2. Принципи розвитку педагогічної науки в Україні та у зарубіжних країнах.</p> <p><i>План</i> «Принцип» як педагогічну категорію. Принципи розвитку науки. Принципи розвитку педагогічної науки як складової історико-педагогічної науки. Розвиток педагогічної науки зарубіжжя.</p>		2 год	4 год
<p>Тема 4. Біографічний підхід в історії педагогіки. Персоналія в історико-педагогічному дискурсі.</p> <p><i>План</i> Біографічний підхід у розвитку національних наук. Варіанти біографічного підходу у розвитку педагогічних наук України та інших держав світу.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 3. Підходи розвитку історико-педагогічної науки.</p> <p><i>План</i> Дослідження з історії педагогіки у сучасному освітньо-науковому просторі. Підходи та методи історико-педагогічного напрямку. Парадигмальний підхід. Класифікація та систематизація науково-педагогічних видань та архівних джерел.</p>		2 год	4 год
<p>Тема 5. Періодизація педагогічної думки в Україні.</p> <p><i>План</i> Варіанти періодизації педагогічної думки в Україні. Хронологічні межі періодів розвитку педагогічної науки (за О.В.Сухомлинською) та їх характеристика.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 4. Концепції біографічних досліджень.</p> <p><i>План</i> Сутність поняття «концепція». Ефективність і раціональність наукового пошуку. Функції концепції. Види концепт.</p>		2 год	4 год
<p>Тема 6. Методика вивчення внеску персоналії в розвиток науки.</p>	2 год		4 год

<p><i>План</i> Чинники активізації персоналістського напрямку розвитку різних галузей наук, їх характеристика. Методи дослідження персоналій. Правила виокремлення педагогічних ідей особи, її внеску в розвиток конкретної галузі педагогіки.</p>			
<p>Тема 7. Джерельна база вивчення доробку персоналії в історико-педагогічних дослідженнях. <i>План</i> Джерела дослідження персоналії, їх характеристика (праці, спомини, щоденники, есе, листування, епістолярій тощо). Принципи їх використання. Методика аналізу джерельної бази та її висвітлення у педагогічних дослідженнях.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 8. Українська педагогіка в персоналіях. <i>План</i> Внесок педагогів (Огієнко Іван, Русова Софія, Грінченко Борис, Грінченко Марія, Черкасенко Спиридон, Шумський Олександр, Ряппо Ян, Скрипник Микола, Залужний Олександр, Чепіга Яків, Соколянський Іван, Ващенко Григорій, Музиченко Олександр, Лубенець Тимофій та інші) у конкретні напрями розвитку педагогічної науки.</p>	2 год		4 год
<p>Тема 9. Внесок західноукраїнських педагогів у розвиток вітчизняної педагогіки. Вплив на їх становлення різноманітних факторів. <i>План</i> Внесок педагогів (Кузьмів Ярослав, Ярема Яким, Василь Пачовський, Ілля Кокорудз, Денис Петрів, Іванна Петрів, Степан Йосипович Смаль-Стоцький, Іван Ющишин, Врецьона Григорій, Барвінський Олександр, Базник Михайло, Біланюк Петро, Біленький Ярослав, Велигорський Іван,</p>	2 год		4 год

Домбровський Августин, Макарушка Остап, Крушельницький Антін та інші) у конкретні напрями розвитку педагогічної науки. Взаємовплив наукових пошуків західноукраїнських педагогів з дослідниками Наддніпрянської України та зарубіжними країнами.			
Тема 10. Перспективи вдосконалення історико-педагогічних досліджень. <i>План</i> Провідні контекстуальні чинники розвитку освіти наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Глобалізація як чинник впливу на розвиток освіти. Політичний аспект впливу на розвиток освіти. Економічний аспект впливу глобалізації на розвиток освіти. Культурний аспект впливу глобалізації на розвиток освіти.	2 год		4 год
Тема 5. Вияв прогресивних ідей педагогічної діяльності вчителів навчальних закладів різного типу на підставі вивчення і узагальнення їх досвіду роботи. <i>План</i> Прогресивні ідеї педагогічної діяльності вчителів. Досвід педагогів-майстрів різних ланок освіти. Вчителі-новатори ЗСО на різних етапах періодизації педагогічної науки, характеристика їхньої діяльності та доробку.		2 год	4 год
ВСЬОГО	20 год	10 год	60 год

4. Система оцінювання курсу (зразок)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	
Семінарське заняття	15
Самостійна робота	15
Індивідуальне/ творче завдання	20

Залік/Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література	
<p>1. Антонєць Н. Педагогічна діяльність Спиридона Черкасенка в контексті руху за національну освіту (1906-1940): <i>автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01</i>. Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Барна М. Розвиток педагогічної освіти в Галичині (1772-1939 рр.). <i>Рідна школа</i>. 1998. № 7-8. С. 34-48.</p> <p>3. Білан Г. Педагогічні погляди і просвітницька діяльність Олександра Кониського: <i>автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01</i>. Інститут пед. АПН України. Київ, 2004. 20 с.</p> <p>4. Блах В. Видатні діячі української педагогіки другої половини ХІХ – першої половини ХХ ст.: <i>навч.-метод. посіб. для студентів напрямку 0101. Педагогічна освіта</i>. Херсон: Вид. ХДУ, 2005. 56 с.</p> <p>5. Герцюк Д. Іван Юцишин – видатний діяч Товариства «Взаємна Поміч Українського Вчительства». <i>Діяльність Товариства «Взаємна Поміч Українського Вчительства»</i>. Івано-Франківськ, 1996. С. 31-33.</p> <p>6. Герцюк Д. Передмова. <i>Яким Ярема</i>. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. 244 с.</p> <p>7. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.</p> <p>8. Грицан А. Просвітня зоря Прикарпаття. Івано-Франківськ: Сіверсія, 2001. 179 с.</p> <p>9. Гупан Н. Українська історіографія історії педагогіки. Київ: АПН, 2002. 223 с.</p> <p>10. Двадцять видатних українських педагогів / За ред. А. М. Бойко. Полтава: АСМІ, 2002. 451 с.</p> <p>11. Джус О. Творча спадщина Софії Русової періоду еміграції. Івано-Франківськ, Плай, 2002. 257 с.</p> <p>12. Жукова О. Соціалізація особистості в системі просвітницько-педагогічної діяльності Х.Д. Алчевської: <i>автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.05</i>. Харківський національний ун-т ім. В.Н.Каразіна. Харків, 2001. 20 с.</p> <p>13. Завгородня Т. Дидактична думка в Галичині (1919-1939 роки). Івано-Франківськ: Плай, 1998. 167 с.</p> <p>14. Завгородня Т. Проблема індивідуалізації процесу навчання у творчому доробку галицьких педагогів (1919-1939 роки). <i>Наук. вісник Південноукраїнського державного пед. ун-ту ім. К. Д. Ушинського: Зб. наук. праць</i>. Вип. 7–8. Одеса: ПДПУ, 2000. С. 20-27.</p> <p>15. Завгородня Т. Денис Петрів – галицький педагог. <i>Обрії</i>. 2000. № 1. С. 14-16.</p> <p>16. Завгородня Т. «Виховати творчого, працездатного і продуктивного громадянина» (Педагогічна концепція Ярослава Кузьміва). Івано-Франківськ: Плай, 2001. 87 с.</p> <p>17. Завгородня Т. Творча особистість учителя в історії педагогічної думки Галичини. <i>Творча особистість учителя: Проблеми теорії і практики: Зб. наук. праць</i>. Київ: НПУ, 2001. С. 88-93.</p> <p>18. Золотухіна С. Розвиток ідеї виховуючого навчання в історії педагогічної думки та практиці України: <i>навч. посібник</i>. Харків: ХДПУ, 1994. 108 с.</p>	

19. Історичні постаті Галичини XIX – XX ст. Нью-Йорк: НТШ, 1961. 247 с.
20. Калічак Ю. Аркадій Животко: повернення із забуття. Педагогічні погляди та громадсько-просвітницька діяльність вченого. Дрогобич: Коло, 2003. 214 с.
21. Карпенчук С. Педагогічна технологія А. Макаренка в контексті сучасної педагогіки: *автореф. дис... д-ра пед. наук*: 13.00.01. Київ, 2003. 40 с.
22. Кін О. Проблеми навчання і виховання в педагогічній спадщині М.Сумцова: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Харківський держ. пед. університет ім. Г.Сковороди. Харків, 2001. 19 с.
23. Кіра Р. Культурно-просвітницька діяльність та педагогічні погляди Степана Сірополка: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ, 2001. 19 с.
24. Кляп М. Педагогічна діяльність А. Волошина в 20-30-х роках XX ст.: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Прикарпатський ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 1998. 18 с.
25. Коваленко В. Вплив ідей Д.Дьюї на українську школу й педагогіку 1920-1930 років. *Шлях освіти*. 1997. № 4. С. 51-55.
26. Кузенко О. Богдан Заклинський – педагог і просвітянин. Коломия: «Вік», 2000. 139 с.
27. Лещенко А. Проблеми виховання і освіти у творчій спадщині В.І.Вернадського: *автореф. канд... пед. наук*: 13.00.01. Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2001. 19 с.
28. Любар О. та ін. Історія української школи і педагогіки: *навч. посіб.* Київ: Знання, 2003. 450 с.
29. Маловідомі першоджерела української педагогіки (друга половина XIX – XX ст.): *Хрестоматія / Упоряд.: Л.Д.Березовська та ін.* Київ: Наук.світ, 2003. 418 с.
30. Нагачевська З. Виховна роль жінки у сім'ї та в суспільстві в оцінці Мілени Рудницької. *Науковий вісник Чернівецького університету*: ЧНУ, 2002. Вип. 137. Серія: Педагогіка та психологія. С. 132-140.
31. Нагачевська З. Костянтина Малицька: педагог, визначна діячка українського жіночого руху. *Обрії*. 2002. № 2. С. 18-28.
32. Нагачевська З. Учителі – організатори українського жіночого руху Галичини кінця XIX – першої третини XX ст.: творчий портрет. *Наук. часопис Національного пед. ун-ту ім. М.П.Драгоманова*. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Зб. наук. праць / Ред. кол. Мороз О.Г., Гузій Н.В. та інші. Вип. 1(11). Київ: НПУ, 2004. С. 97-110.
33. Науковий доробок українських галицьких педагогів у галузі дидактики: *Хрестоматія / Упорядник Т.К.Завгородня*. Івано-Франківськ: Плай, 2002. 232 с.
34. Ніколенко Л. Теоретичні засади навчання і виховання молодших школярів у педагогічній спадщині Я.Ф.Чепіги: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Інститут педагогіки АПН України. Київ, 2000. 15 с.
35. Панчук Г. Науково-педагогічна спадщина Іоаннікія Галятовського: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Прикарпатський ун-т ім. В. Стефаника. Івано-Франківськ, 2004. 19 с.
36. Побірченко Н. Педагогічна діяльність Осипа Маковея (До 130-річчя від дня народження). *Шлях освіти*. 1997. № 2. С. 44-47.
37. Романюк С. Педагогічна діяльність Івана Боднарчука в контексті розвитку українського шкільництва в Канаді: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Прикарпатський ун-т ім. В.Стефаника. Івано-Франківськ, 2001. 20 с.
38. Руснак І. Народу віддані життя і праця (Творчий шлях Івана Бажанського). Чернівці: Рута, 2003. 152 с.

39. Скоропад І. Науково-просвітницька діяльність В.Н.Науменка (1852-1919): *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Ін-т педагогіки АПН України. Київ, 2005. 20 с.
40. Сойко І. Педагогічна діяльність Івана Стешенка: *автореф. дис... канд. пед. наук*: 13.00.01. Луганський держ. пед. ун-т ім. Т.Шевченка. Луганськ, 2001. 20 с.
41. Стражнікова І. Виховний потенціал процесу навчання у теоретичній спадщині Іванни Петрів міжвоєнного періоду. *Наук. вісник Чернівецького ун-ту*. Вип. 211: Педагогіка та психологія. 2004. С. 157-162.
42. Стражнікова І. Діалог як провідний метод педагогічної діяльності Іванни Петрів. *Вісник Прикарп. ун-ту*. Вип. ІХ: Педагогіка. 2003. С. 185-193.
43. Стражнікова І. Життя і діяльність галицької вчительки Іванни Петрів (1892–1971 роки). *Обрії*. 2004. № 1. С. 18-21.
44. Стражнікова І. Іванна Петрів: спомини про Осипа Маковея. *Зб. наук. праць. Педагогічні науки*. Херсон. Вип. 37. 2004. С. 54-58.
45. Стражнікова І. Поетична творчість Іванни Петрів як засіб виховання української дитини на еміграції. *Вісник Прикарп. ун-ту*. Вип. Х: Педагогіка. 2004. С. 123-129.
46. Ступарик Б. Вчитель-громадянин Григорій Врецьона. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. 70 с.
47. Ступарик Б., Михайлишин Р. Педагогічна концепція Івана Ющишина. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1998. 87 с.
48. Сухомлинська О. Концептуальні засади розвитку історико-педагогічної думки в Україні. *Шлях освіти*. 1999. № 1. С. 37-40.
49. Сухомлинська О. Періодизація педагогічної думки в Україні: кроки до нового виміру. *Педагогічна газета*. 2002. № 10-11. С. 3-4.
50. Сухомлинська О. Персоналія в історико-педагогічному дискурсі. *Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем*. Київ: АПН, 2003. С. 36-46.
51. Українська педагогіка в персоналіях: У 2 книгах / За ред. О. Сухомлинської. Київ: Либідь, 2005. Кн. 1. 622 с.; Кн. 2. 550 с.
52. Цепенда І. Українська національна освіта в Західній Україні 1919-1939 рр.: Політичний аспект: *автореф. дис... канд. істор. наук*: 07.00.01. Київ, 1993. 20 с.
53. Чаграк Н. Педагогічні погляди і просвітницька діяльність Антона Крушельницького: *дис. канд... пед. наук*: 13.00.01. Івано-Франківськ, 2004. 210 с.

6. Контактна інформація

Кафедра	педагогіки та освітнього менеджменту імені Богдана Ступарика, м.Івано-Франківськ, вул.Бандери, 1, ауд.510. тел. (0342)570011. kstuparyka@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	д.пед.н., проф. Стражнікова Інна Василівна
Контактна інформація викладача	inna.strazhnikova@pnu.edu.ua

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання додатковим тестуванням на сайті дистанційного навчання http://www.d-learn.pu.if.ua/ .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	незараховуються
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	За роботу під час лекційних занять.
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи PROMETHEUS, ДНУ «УкрІНТЕІ», EDERA.

Викладач: д.пед.н., проф. Сражнікова І.В.